Στήν ὑπόθεση 75/81,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο αἴτηση τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ Cour de cassation τοῦ Βελγίου πρός τό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ μέ τήν ὁποία ζητεῖται στό πλαίσιο τῆς διαφορᾶς πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ αἰτοῦντος δικαστηρίου μεταξύ

Joseph Henri Thomas Blesgen, ξενοδόχου, κατοίκου Bevercé, rue Mont 1, κατηγορουμένου, πού ἔχει συνήγορο τόν Jean Materne, δικηγόρο Λιέγης, καί ὁ ὁποῖος ἤσκησε ἀναίρεση κατ' ἀποφάσεως ἐκδοθείσης τήν 4η Νοεμβρίου 1980 ἀπό τό Cour d'appel Λιέγης (ποινικό τμῆμα),

καί

Βελγικου Δημοσιου, ἐκπροσωπουμένου ἀπό τόν ὑπουργό οἰκονομικῶν, Βρυξέλλες, rue de la Loi 14, ἐπισπεύσει καί ἐπιμελεία τοῦ διευθυντοῦ τελωνείων καί φόρων καταναλώσεως τῶν ἐπαρχιῶν Λιέγης καί Λουξεμβούργου, Λιέγη, rue Louvrex 43, ἐπισπεύδοντος διαδίκου, ἐκπροσωπουμένου ἀπό τόν Antoine de Bruyn, δικηγόρο στό Cour de cassation,

ἡ ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τῶν ἄρθρων 30 καί 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ἐν σχέσει πρός τήν βελγική ἐθνική νομοθεσία, ἡ ὁποία ἀπαγορεύει τήν κατοχή καί κατανάλωση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς, σέ ὅλα τά προσιτά στό κοινό μέρη καί στίς συνεχόμενες κατοικίες,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, G. Bosco, A. Touffait καί O. Due, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Χλωρό καί F. Grévisse, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: G. Reischl
γραμματεύς: P. Heim

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας καί οἱ παρατηρήσεις πού κατετέθησαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου τῆς ΕΟΚ, ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

Τό πλημμελειοδικεῖο τοῦ Verviers κατεδίκασε τόν Blesgen ἐπί παραβάσει τῶν ἄρθρων 1, 2 καί 14 τοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 (νόμος Vandervelde) περί τοῦ καθεστῶτος τῆς ἀλκοόλης, λόγω τοῦ ὅτι, κατά ὑποτροπή, ὡς πωλητής ποτῶν πρός ἐπιτόπια κατανάλωση, κατεῖχε καί πωλοῦσε στό κατάστημά του οἰνοπνευματώδη ποτά, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς σέ θερμοκρασία 15 βαθμῶν Κελσίου.

Ὁ Blesgen ἤσκησε ἀναίρεση κατά τῆς ἀποφάσεως τοῦ ποινικοῦ τμήματος τοῦ Cour d'appel τῆς Λιέγης, τῆς 4ης Νοεμβρίου 1980, ἡ ὁποία ἐπεκύρωσε τήν πρωτόδικο ἀπόφαση, ἐπικαλούμενος τά ἄρθρα 30 καί 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Μέ ἀπόφαση τῆς 18ης Μαρτίου 1981, τό Cour de cassation ἐθεώρησε ἀναγκαία τήν ἑρμηνεία τῶν ἀνωτέρω διατάξεων ἀπό τό Δικαστήριο, ἀνέβαλε τήν ἔκδοση τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεώς του καί ὑπέβαλε στό Δικαστήριο τά ἀκόλουθα ἐρωτήματα:

1. «Ὁ ὅρος μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἔχει μήπως τήν ἔννοια ὅτι περιλαμβάνονται στήν προβλεπόμενη ἀπό τήν διάταξη αὐτή ἀπαγόρευση:

α) νομοθετικά μέτρα, πού ἀπαγορεύουν τήν κατανάλωση, τήν πώληση ἤ τήν προσφορά, ἀκόμη καί ἐκ χαριστικῆς αἰτίας, οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν (δηλαδή ποτῶν τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς σέ θερμοκρασία 15 βαθμῶν Κελσίου) πρός ἐπιτόπια κατανάλωση σέ ὅλα τά μέρη πού εἶναι προσιτά στό κοινό, ἰδίως στά ποτοπωλεῖα, ξενοδοχεῖα, ἐστιατόρια, τόπους διασκεδάσεως, καταστήματα, παραπήγματα, πλοῖα, σιδηροδρόμους, τροχιοδρόμους, σταθμούς, ἐργαστήρια ἤ ἐργοτάξια καθώς καί σέ δημόσιο δρόμο, ἀκόμα καί ἄν ἡ ἀπαγόρευση αὐτή ἐφαρμόζεται ἀδιακρίτως στά ἐθνικά καί στά εἰσαγόμενα προϊόντα καί δέν ἀποσκοπεῖ στήν προστασία τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς·

β) νομοθετικά μέτρα, πού ἀπαγορεύουν στούς πωλητές ποτῶν πρός ἐπιτόπια κατανάλωση νά κατέχουν ὁποιαδήποτε ποσότητα οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν (κατά τήν ἔννοια πού διευκρινίζεται ἀνωτέρω) τόσο στά οἰκήματα ὅπου γίνονται δεκτοί οἱ καταναλωτές καθώς καί στά ἄλλα μέρη τοῦ καταστήματος καί στήν συνεχόμενη κατοικία, ἀκόμη καί ἄν ἡ ἀπαγόρευση ἐφαρμόζεται ἀδιακρίτως καί

στά ἐθνικά καί στά εἰσαγόμενα προϊόντα καί δέν ἀποσκοπεῖ στήν προστασία τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς.»

2. Ἐρώτημα πού ὑποβάλλεται γιά τήν περίπτωση κατά τήν ὁποία ὁ ὅρος «μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος» ἔχει τήν ἔννοια ὅτι περιλαμβάνονται στήν ἀπαγόρευση, πού προβλέπεται ἀπό τήν διάταξη αὐτή, τά μέτρα πού περιγράφονται ὑπό τά στοιχεῖα α) καί 6) τοῦ ἐρωτήματος I): «Προσήκει νά δοθεῖ στά μέτρα "πού δικαιολογοῦνται ἀπό λόγους προστασίας τῆς ὑγείας καί τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων", τά ὁποῖα ἀναφέρονται στό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἡ ἔννοια ὅτι μέτρα ὅπως τά περιγραφόμενα ὑπό τά στοιχεῖα α) καί 6) τοῦ ἐρωτήματος I) δύνανται ἤ πρέπει νά θεωροῦνται ὡς δικαιολογούμενα ἀπό τούς λόγους πού ἀναφέρονται ἀνωτέρω στό παρόν διατακτικό;»

Ἡ διάταξη περί παραπομπῆς ἐπρωτοκολλήθη στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 7 Ἀπριλίου 1981.

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ, κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις, στίς 17 Ἰουνίου 1981 ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τούς νομικούς της συμβούλους François Lamoureux καί Peter Oliver, στίς 22 Ἰουνίου 1981 ὁ Blesgen, ἀναιρεσείων στήν κυρία δίκη, ἐκπροσωπούμενος ἀπό τόν Jean Materne, δικηγόρο Λιέγης, στίς 22 Ἰουνίου 1981 ἡ βελγική κυβέρνηση, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν ὑπουργό ἐξωτερικῶν, στίς 6 Ἰουλίου 1981 ἡ γαλλική κυβέρνηση καί στίς 7 Ἰουλίου 1981 ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν W. H. Godwin.

Τό Δικαστήριο, κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή ἀποδείξεων. Ἐκάλεσε ὡστόσο τήν Ἐπιτροπή νά παράσχει ἐγγράφως πληροφορίες σχετικά μέ τίς ἰσχύουσες στά ἄλλα Κράτη μέλη νομοθετικές ἤ διοικητικές διατάξεις, οἱ ὁποῖες περιορίζουν τήν πώληση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν στούς δημόσιους χώρους. Ἡ Ἐπιτροπή ἀντεπεκρίθη στήν πρόσκληση αὐτή ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

II — Γραπτές παρατηρήσεις πού κατετέθησαν στό Δικαστήριο δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου τῆς ΕΟΚ

1. Ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἀφοῦ ὑπέμνησε τά πραγματικά περιστατικά, τά ὁποῖα προεκάλεσαν τήν διαφορά στήν κυρία δίκη, τά περί τήν διάταξη περί παραπομπῆς καθώς καί τίς διατάξεις τῆς βελγικῆς νομοθεσίας πού ἰσχύει ἐπί τοῦ θέματος, προβάλλει κατ' οὐσίαν τίς ἀκόλουθες νομικές παρατηρήσεις:

Ὅσον ἀφορᾶ τό πρῶτο ἐρώτημα, τό ὁποῖο ὑπεβλήθη στό Δικαστήριο καί ἀναφέρεται στό πρόβλημα τῆς ἀπαγορεύσεως πωλήσεως, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ σκόπιμο νά ὑπομνήσει ὅτι κατά τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου — ἰδίως τήν ἀπόφαση τῆς 26ης Ἰουνίου 1980 (Gilli, 788/79, Recueil σελ. 2071) καί τήν ἀπόφαση τῆς 29ης Φεβρουαρίου 1981 (Kelderman, 130/80 πού δέν ἔχει ἀκόμα δημοσιευθεῖ στήν Συλλογή νομολογίας τοῦ Δικαστηρίου) — στά μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης πρέπει νά δοθεῖ ἡ ἔννοια ὅτι στήν διάταξη αὐτή ὑπάγεται μία θεσπιζόμενη ἀπό Κράτος μέλος ἀπαγόρευση εἰσαγωγῆς ἤ διαθέσεως στό ἐμπόριο ὁρισμένων κατηγοριῶν προϊόντων, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἄν εἶναι ἐγχώριας καταγωγῆς ἤ εἰσαγόμενα, ὅταν πρόκειται γιά προϊόντα, τά ὁποῖα ἔχουν νομίμως διατεθεῖ στό ἐμπόριο ἐντός ἄλλου Κράτους μέλους. Ἡ Ἐπιτροπή εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ ἀμφισβητούμενη ἀπαγόρευση

πωλήσεως ὁρισμένων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν σέ ὅλους τούς χώρους, οἱ ὁποῖοι εἶναι προσιτοί στό κοινό, προσομοιάζει πρός τά μέτρα, τά ὁποῖα τό Δικαστήριο ἐθεώρησε μέ τίς ἀνωτέρω ἀποφάσεις ὡς μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν. Ἄν καί ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι κάθε κανονιστική ρύθμιση περί πωλήσεων δέν ἀποτελεῖ ipso facto ἐμπόδιο, ἔστω καί δυνητικό, στίς εἰσαγωγές, κρίνει ὅτι εἶναι πράγματι ἀναμφισβήτητο ὅτι ἕνα τέτοιο μέτρο κανονιστικῆς ρυθμίσεως τῆς διαθέσεως στό ἐμπόριο ἀποτελεῖ ἐμπόδιο, ἀμέσως ἤ ἐμμέσως, πραγματικῶς ἤ δυνητικῶς στό ἐνδοκοινοτικό ἐμπόριο. Ἀπό αὐτό προκύπτει ὅτι ἡ ἀπαγόρευση πωλήσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν στούς προσιτούς στό κοινό χώρους, ὅπως αὐτή ἐπιβάλλεται ἀπό τό ἄρθρο 1 παράγραφος 1 τοῦ νόμου τοῦ 1919, ἀναλύεται σέ μέτρο ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30 δεδομένου ὅτι πλήττει τά εἰσαγόμενα οἰνοπνευματώδη ποτά, τά ὁποῖα προέρχονται ἀπό τά ἄλλα Κράτη μέλη.

Τό ἴδιο ἰσχύει, κατά τήν Ἐπιτροπή, ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐκ χαριστικῆς αἰτίας προσφορά οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν στούς χώρους, οἱ ὁποῖοι εἶναι προσιτοί στό κοινό. Τό γεγονός ὅτι δέν πρόκειται περί ἐμπορικῆς πράξεως δέν εἶναι οὐσιῶδες, διότι ἡ ἀπαγόρευση αὐτή ἔχει ὡς πραγματικό ἤ δυνητικό ἀποτέλεσμα νά παρεμποδίζει τίς ἐμπορικές συναλλαγές, οἱ ὁποῖες προηγοῦνται τῆς προσφορᾶς αὐτῆς.

Τέλος, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀπαγόρευση καταναλώσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, στούς χώρους οἱ ὁποῖοι εἶναι προσιτοί στό κοινό, εἶναι ἱκανή νά δημιουργήσει ἐμπόδια στίς εἰσαγωγές, ἀμέσως ἤ ἐμμέσως, πραγματικῶς ἤ δυνητικῶς. Ἡ Ἐπιτροπή ὑπενθυμίζει ἐν προκειμένω ὅτι στήν ὁδηγία της 66/683 (JO 1966, σ. 3748) θεωρεῖ ὡς μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30, τίς ἐθνικές διατάξεις οἱ ὁποῖες ἀπαγορεύουν τήν κατανάλωση εἰσαγόμενου προϊόντος. Ἡ Ἐπιτροπή ἐπιμένει στήν ἑρμηνεία αὐτή.

Ὅσον ἀφορᾶ τό δεύτερο σκέλος τοῦ πρώτου ἐρωτήματος, τό ὁποῖο ἀναφέρεται στήν ἐπιβαλλομένη στούς πωλητές ποτῶν ἐπιτοπίας καταναλώσεως ἀπαγόρευση κατοχῆς ὁποιασδήποτε ποσότητος οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἀκόμη καί στήν συνεχόμενη τοῦ καταστήματός τους κατοικία, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι τό μέτρο αὐτό πού δέν εἶναι παρά συμπληρωματικό τοῦ προηγουμένου μέτρου συνιστᾶ ἐπίσης ἐμπόδιο, πραγματικό ἤ δυνητικό, ἄμεσο ἤ ἔμμεσο, στίς εἰσαγωγές. Θά ἦταν, ἐπομένως δυνατό νά θεωρηθεῖ ὡς μέτρο ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικό περιορισμό πού ἀντιμετωπίζεται ἀπό τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης.

Ὅσον ἀφορᾶ τό δεύτερο ἐρώτημα, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι κατ' ἀρχήν ἕνας νόμος μέ τόσο γενική καί ἀπόλυτη ἔκταση ἐφαρμογῆς ὅπως τό ἐν λόγω νομοθέτημα ἀποσκοπεῖ στήν προστασία τῆς δημοσίας ὑγείας. Ἐν τούτοις, λαμβανομένης ὑπ' ὄψη τῆς δυσαρμονίας μεταξύ τοῦ περιεχομένου τοῦ νόμου καί τῆς πρακτικῆς του ἐφαρμογῆς, ἡ Ἐπιτροπή κρίνει ὅτι πρέπει νά ληφθεῖ τελική θέση ἰδίως ὑπό τό φῶς τῶν στοιχείων, τά ὁποῖα παρέσχε τό βελγικό κράτος ἐπί τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ νόμου τοῦ 1919 ἐπί τῆς καταναλώσεως οἰνοπνεύματος. Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι αὐτό εἶναι σύμφωνο πρός τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, κατά τήν ὁποία «βαρύνει πάντοτε τήν ἐθνική ἀρχή, πού ἐπικαλεῖται τό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἡ ἀπόδειξη ὅτι τά μέτρα, τά ὁποῖα ἐπιβάλλει, ἀνταποκρίνονται πρός τά κριτήρια αὐτά» (ἀπόφαση τῆς 8ης Νοεμβρίου 1979, ὑπόθ. 251/78 Denkavit, Recueil σ. 3369).

Ἐν συμπεράσματι, ἡ Ἐπιτροπή προτείνει νά δοθεῖ στό πρῶτο ἐρώτημα πού ὑπέβαλε τό Cour de cassation ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση:

«Νομοθετικά μέτρα, τά ὁποῖα ἀπαγορεύουν ἀφ' ἑνός, τήν κατανάλωση, τήν πώληση ἤ τήν προσφορά ἔστω καί ἐκ χαριστικῆς αἰτίας οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν πρός ἐπιτόπια κατανάλωση σέ ὅλους τούς προσιτούς στό κοινό χώρους καί τά ὁποῖα ἀπαγορεύουν ἀφ' ἑτέρου, στούς πωλητές πρός κατανάλωση ποτῶν τήν κατοχή ὁποιασδήποτε ποσότητος οἰνοπνευματω-

δῶν ποτῶν, συνιστοῦν μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.»

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀπάντηση, ἡ ὁποία πρέπει νά δοθεῖ στό δεύτερο ἐρώτημα, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι τά περιγραφόμενα στό πρῶτο ἐρώτημα μέτρα θά ἠδύναντο νά δικαιολογηθοῦν ἀπό λόγους προστασίας τῆς δημοσίας ὑγείας στήν περίπτωση, κατά τήν ὁποία θά ἦταν ἐμφανές ὅτι τά μέτρα αὐτά εἶναι πράγματι κατάλληλα πρός προστασία τῆς δημοσίας ὑγείας.

2. Ὁ κατηγορούμενος ἐπισημαίνει ὅτι ἡ βελγική νομοθεσία ἐπί τοῦ συστήματος τῆς διανομῆς καί καταναλώσεως τῆς ἀλκοόλης εἶναι ἰδιαιτέρως περιοριστική ἐν συγκρίσει πρός τά ἰσχύοντα στίς ἄλλες χῶρες τῆς Κοινότητος συστήματα. Παρατηρεῖ ὅτι μόνο τό Βέλγιο καθιέρωσε καί διετήρησε ἀπό τό 1919 ἕνα σύστημα, τό ὁποῖο ἀπαγορεύει ἐντελῶς τήν κατανάλωση οἰνοπνευματωδῶν στούς χώρους πού εἶναι προσιτοί στό κοινό καί δέν ἐπιτρέπει τήν ἀγορά στό ἐμπόριο πρός ἰδιωτική κατανάλωση παρά μόνον δύο λίτρων οἰνοπνευματωδῶν συγχρόνως, τό ὁποῖο δέν εἶναι σύμφωνο πρός τίς διατάξεις τοῦ νόμου Vandervelde τῆς 22ας Αὐγούστου 1919.

Ὑποστηρίζει ὅτι τά ἀποτελέσματα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος αὐτοῦ στήν ἐσωτερική ἀγορά ἦσαν ἡ μείωση τῆς καταναλώσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἡ σχεδόν ἐξαφάνιση τῶν οἰνοπνευματοποιῶν καί ἡ ἀνάπτυξη μιᾶς πολύ σημαντικῆς ἐγχωρίας βιομηχανίας ζυθοποιΐας.

Κατά τόν κατηγορούμενο, ἡ ἐπίπτωση τῶν περιοριστικῶν μέτρων στό ἐνδοκοινοτικό ἐμπόριο δύναται νά χαρακτηρισθεῖ ὡς αἰσθητή λόγω τοῦ προστατευτικοῦ ἀποτελέσματος πού συνεπάγεται γιά τήν βελγική βιομηχανία ζυθοποιΐας, ἡ ὁποία ἐξέρχεται κατ' ἀρχήν καί σέ σημαντικό βαθμό ἄθικτη ἀπό τόν ἀνταγωνισμό τῶν ἀλλοδαπῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν στήν κατανομή τῆς ἀγορᾶς οἰνοπνεύματος γενικῶς.

Ὑφίσταται ἔτσι ἀσυμβίβαστο τῆς βελγικῆς νομοθεσίας πρός τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἐφ' ὅσον οἱ ἐπιβαλλόμενες ἀπό τόν νόμο τοῦ 1919 ἀπαγορεύσεις εἶναι ἱκανές νά ἐπηρεάσουν τίς εἰσαγωγές οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν προελεύσεως ἄλλων Κρατῶν μελῶν τῆς Κοινότητος καί συνιστοῦν, ὡς ἐκ τούτου, μέτρο ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς, συμφώνως πρός τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου πού περιέχεται στήν ἀπόφαση τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1981 (ὑπόθεση 53/80, Koininklijke Kaasfabriek Eyssen B.V., σκέψη ἀρ. 11).

Τό ἀσυμβίβαστο αὐτό τῶν διατάξεων τοῦ βελγικοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 δέν θά ἦταν δυνατό νά ἀποφευχθεῖ παρά μόνον μέ τήν προσφυγή στό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ κατά τό μέτρο πού, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, τά ἐμπόδια στίς ἐνδοκοινοτικές συναλλαγές δύνανται νά δικαιολογηθοῦν, ὑπό τό πρῖσμα τῶν ἐρωτημάτων πού ἐτέθησαν στό Δικαστήριο ἀπό τό Cour de Cassation τοῦ Βελγίου, ἐκ λόγων «προστασίας τῆς ὑγείας καί τῆς ζωῆς τῶν προσώπων».

Λοιπόν, κατά τόν κατηγορούμενο, ὁ δικαιολογητικός λόγος αὐτός, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, δέν δύναται νά νομιμοποιήσει τήν ἐπίμαχη ἐθνική νομοθεσία. Τό εὐεργέτημα τῆς ἐξαιρέσεως ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 30, πού προβλέπεται στό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, δέν παραχωρεῖται παρά μόνον στήν περίπτωση θεσπίσεως ἐθνικῶν διατάξεων πού ἐμπνέονται ἀπό λόγους προστασίας τῆς ὑγείας καί τῆς ζωῆς τῶν προσώπων, οἱ ὁποῖοι πρέπει νά ἰσχύουν hic et nunc.

Ἀντιθέτως, ἡ ἐν λόγω βελγική νομοθεσία δέν ἐμπνέεται οὔτε δικαιολογεῖται παρά μόνον ἀπό λόγους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν παύσει νά ἰσχύουν.

Ὁ κατηγορούμενος παρατηρεῖ σχετικά ὅτι κατά τήν θέσπιση τοῦ βελγικοῦ νόμου τοῦ 1919 ἐπρόκειτο γιά τήν ἀντιμετώπιση ὁρισμένων οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν συνθηκῶν, οἱ ὁποῖες πλέον δέν ὑφίστανται, μέ τήν καταπολέμηση ὁρισμένων μορφῶν

κινδύνου πού δημιουργοῦνται ἀπό τό οἰνόπνευμα καί γιά τήν διασφάλιση κατ' αὐτό τόν τρόπο τῆς προστασίας τῆς ὑγείας καί τῆς «οἰκογενειακῆς τάξεως», τῶν γυναικῶν καί τῶν παιδιῶν.

Οἱ λόγοι αὐτοί, οἱ ὁποῖοι ἐνέπνευσαν τότε τήν θέσπιση τοῦ νόμου εἶναι ξένοι πρός ἐκείνους πού προβάλλονται ἀπό τήν διάταξη περί παραπομπῆς, ἡ ὁποία ἀναφέρεται κατ' οὐσίαν στήν πάλη «κατά τοῦ ἀλκοολισμοῦ γενικῶς» καί εἰδικά «κατά τῶν ἐγκληματογόνων ἀποτελεσμάτων του», τά ὁποῖα «ἔχουν ἐπιδεινωθεῖ λόγω τῆς ὁδικῆς κυκλοφορίας».

Λοιπόν, κατά τόν κατηγορούμενο, οἱ μορφές κινδύνου πού συνεπάγεται τό οἰνόπνευμα εἶναι σήμερα, στατιστικά καί κοινωνιολογικά, ὅμοιες σέ ὅλες τίς χῶρες καί ἰδίως στίς χῶρες τῆς Κοινότητας, εἴτε ἐξ ἀπόψεως φυσιολογίας τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος, δημοσίας ἀσφαλείας ἐξ αἰτίας τῶν κινδύνων ὁδικῶν ἀτυχημάτων, εἴτε ἐξ ἀπόψεως ἐγκληματογόνων ἀποτελεσμάτων.

Κατά συνέπεια, ὅ,τι ἰσχύει γενικῶς γιά ὅλες τίς ἄλλες χῶρες τῆς Κοινότητος δέν δύναται νά ἀποτελέσει λόγο γιά μία μόνη μεταξύ αὐτῶν ὥστε νά δικαιολογήσει τήν θέσπιση ἤ τήν διατήρηση διατάξεων ἀντιθέτων πρός τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, βάσει τοῦ ἄρθρου 36 τῆς ἰδίας συνθήκης.

Οὔτε οἱ ἰδιαίτερες συνθῆκες κατά τόν χρόνο τῆς θεσπίσεως στό Βέλγιο τῆς ἐπίμαχης νομοθεσίας, οὔτε τό κοινωνικό καί ἀνθρώπινο πλαίσιο τοῦ συγχρόνου Βελγίου καθιστοῦν ἑπομένως νόμιμο ἕνα ἐθνικό σύστημα περί οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν τόσο περιοριστικό ἐν σχέσει πρός τά συστήματα τῶν λοιπῶν Κρατῶν μελῶν. Τό γεγονός ὅτι οἱ πραγματικές συνθῆκες σχετικά μέ τήν κατανάλωση ἀλκοόλης ἰσχύουν γιά ὅλη τήν Κοινότητα καθιστᾶ, ἑπομένως, περίεργη καί ἀπαράδεκτη τήν ὕπαρξη διαφορῶν μεταξύ τῆς ἐθνικῆς βελγικῆς νομοθεσίας καί τῶν νομοθεσιῶν τῶν λοιπῶν χωρῶν τῆς Κοινότητος.

Ἐξ ἄλλου, ὁ ἀναιρεσείων στήν κυρία δίκη παρατηρεῖ ἐπικουρικῶς ὅτι τό βελγικό σύστημα ἀντίκειται πρός τήν «ἀρχή τῆς ἀναλογικότητος» κατά τήν ὁποία, ὅταν εἶναι δυνατή ἡ ἐπιλογή μεταξύ πλειόνων τρόπων ἐνεργείας πρός ἀντιμετώπιση ἑνός κοινωνικοῦ κινδύνου, ὁ ὁποῖος παρουσιάζει ὁμοιόμορφο χαρακτῆρα ἐντός τῆς Κοινότητος, πρέπει νά ἐπιλεγεῖ ὁ τρόπος καταπολεμήσεως, ὁ ὁποῖος παρεμβάλλει τά ὀλιγότερα ἐμπόδια στίς συναλλαγές, ὅπως τό σύστημα τῆς χορηγήσεως ἀδειῶν.

Ἐφ' ὅσον δέν δύναται νά τύχει τῆς ἐξαιρετικῆς ρυθμίσεως τοῦ ἄρθρου 36, ἡ βελγική νομοθεσία περί οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ἐμπίπτει, ἑπομένως, στήν ἀπαγόρευση τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

3. Ἡ βελγική κυβέρνηση, ἀφοῦ ἀνεφέρθη στά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως καί τήν βελγική νομοθεσία γιά τήν ὁποία πρόκειται, παρετήρησε τά ἀκόλουθα:

Ὅσον ἀφορᾶ τό πρῶτο ἐρώτημα πού ὑπεβλήθη στό Δικαστήριο, θεωρεῖ ὅτι ὁ νόμος τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 δέν ἔχει περιοριστικό ἀποτέλεσμα ἐπί τοῦ ἐνδοκοινοτικοῦ ἐμπορίου, ἀφοῦ δέν κάνει καμμία διάκριση μεταξύ εἰσαγομένων καί ἐγχωρίων προϊόντων καί δέν ἀφορᾶ παρά μόνον τά ποτά τά καταναλισκόμενα σέ δημοσίους χώρους καί τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς σέ θερμοκρασία 15 βαθμῶν Κελσίου.

Κατά τήν βελγική κυβέρνηση, τό ἐν λόγω σύστημα, τό ὁποῖο δύναται νά παραβληθεῖ πρός τά συστήματα πού ἔχουν υἱοθετήσει οἱ ἄλλες κυβερνήσεις γιά τήν καταπολέμηση τοῦ ἀλκοολισμοῦ, ὅπως ὁ καθορισμός τῆς ὥρας κλεισίματος τῶν καταστημάτων πωλήσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, εἶναι σύμφωνο, ἐλλείψει κοινῆς κανονιστικῆς ρυθμίσεως τῆς ἀγορᾶς οἰνοπνεύματος, πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 30 πού ἐδόθη ἀπό τό Δικαστήριο. Ἡ βελγική

κυβέρνηση ἀναφέρεται στήν ἀπόφαση τῆς 20ῆς Φεβρουαρίου 1979 (Rewe-Zentral A.C.C. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein, 120/78) ὅπου τό Δικαστήριο ἔκρινε ὅτι τά ἐμπόδια στήν ἐνδοκοινοτική κυκλοφορία, τά ὁποῖα ὀφείλονται στίς διαφορές μεταξύ τῶν ἐθνικῶν νομοθεσιῶν σχετικά μέ τήν διάθεση στό ἐμπόριο τῶν ἐν λόγω προϊόντων (ἀλκοόλης καί οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν) πρέπει νά γίνουν δεκτά κατά τό μέτρο πού οἱ ἀπαγορευτικές διατάξεις δύνανται νά θεωρηθοῦν ἀναγκαῖες γιά τήν ἱκανοποίηση ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν ἀναφερομένων, ἰδίως, στήν ἀποτελεσματικότητα τῶν φορολογικῶν ἐλέγχων, τήν προστασία τῆς δημοσίας ὑγείας, τήν ἐντιμότητα στίς ἐμπορικές συναλλαγές καί τήν προστασία τῶν καταναλωτῶν. Ἡ αὐτή σκέψη ἐπαναλαμβάνεται ἐξ ἄλλου ἀπό τό Δικαστήριο στήν ὑπόθεση 788/79 (Gilli καί Anders).

Ἡ 6ελγική κυβέρνηση ὑποστηρίζει ὅτι οἱ παρατηρήσεις αὐτές, οἱ ὁποῖες ἰσχύουν γιά τήν ἀπαγόρευση καταναλώσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν στούς προσιτούς στό κοινό χώρους, πού προβλέπεται στό ἄρθρο 1 τοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919, ἰσχύουν a fortiori γιά τήν ἀπαγόρευση κατοχῆς οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν στούς χώρους ὅπου γίνονται δεκτοί οἱ καταναλωτές καί στά ἄλλα μέρη τοῦ καταστήματος καθώς καί στήν συνεχόμενη κατοικία, ἡ ὁποία προβλέπεται στό ἄρθρο 2 τοῦ ἐν λόγω νόμου. Ἡ τελευταία αὐτή διάταξη εἶναι πράγματι ἀναγκαία γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 1, χωρίς νά δύναται, μόνη της, νά παρεμποδίζει τό ἐνδοκοινοτικό ἐμπόριο.

Ἡ 6ελγική κυβέρνηση προτείνει συνεπῶς νά δοθεῖ στό πρῶτο ἐρώτημα πού ὑπεβλήθη στό Δικαστήριο ἡ ἀπάντηση ὅτι οἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 καί 2 τοῦ 6ελγικοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 δέν ἀντίκεινται στήν ἀπαγόρευση τῶν μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς, πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Ὅσον ἀφορᾶ τό δεύτερο ἐρώτημα, ἡ 6ελγική κυβέρνηση θεωρεῖ ὅτι οἱ ἐπίμαχες διατάξεις καλύπτονται ἐν πάση περιπτώσει ἀπό τό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Ὑπογραμμίζει ὅτι οἱ διατάξεις αὐτές ἔχουν ὡς στόχο νά ἀνταποκριθοῦν σέ κοινωνικές ἐπιταγές, ἤτοι, τήν πάλη κατά τοῦ ἀλκοολισμοῦ, τήν διαφύλαξη τῆς δημοσίας ἠθικῆς καθώς καί τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ἡ ὁποία ἀπειλεῖται τόσο ἀπό τά ὁδικά ἀτυχήματα πού προκαλοῦνται ἀπό ὁδηγούς ὑπό τήν ἐπήρεια οἰνοπνεύματος, ὅσο καί ἀπό τήν ἐγκληματικότητα πού προξενεῖ ὁ ἀλκοολισμός.

Ἡ ἐπίμαχη νομοθεσία ὄχι μόνο ἐπιτρέπει στό 6ελγικό κράτος νά ἀντιμετωπίσει τό συγκεκριμένο πρόβλημα τῆς δημοσίας μέθης κατά τόν τρόπο πού κρίνει ὡς τόν πλέον ἀποτελεσματικό, κατά τό παράδειγμα τῶν λοιπῶν Κρατῶν μελῶν, τά ὁποῖα ἔλαβαν τά ἀνάλογα μέτρα, ἀλλά ἐπιτρέπει ἐπί πλέον τήν ἐπίτευξη τῶν στόχων πού περιλαμβάνονται στό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Ἡ 6ελγική κυβέρνηση ὑποστηρίζει ὅτι συμφώνως πρός τήν παγία νομολογία τοῦ Δικαστηρίου καί λαμβανομένου ὑπ' ὄψη τοῦ παρόντος σταδίου τῆς εὐρωπαϊκῆς ἑνοποιήσεως, ἐπιτρέπεται στά Κράτη μέλη ἡ διατήρηση ἤ ἡ εἰσαγωγή μέτρων, τά ὁποῖα ἀνταποκρίνονται στούς στόχους τοῦ ἄρθρου 36 τῆς συνθήκης. Ἀναφέρεται ἰδίως στήν ἀπόφαση ἐπί τῆς ὑποθέσεως 34/79 (Ἀγγλικό Δημόσιο κατά Henn καί Darby) ὅπου ἀνεγνωρίσθη ὅτι «ἀπόκειται κατ' ἀρχήν σέ κάθε Κράτος μέλος νά καθορίσει τίς ἐπιταγές τῆς δημοσίας ἠθικῆς στήν ἐπικράτειά του, κατά τήν ἰδική του κλίμακα ἀξιῶν καί ὑπό τήν μορφή πού ἐπιλέγει».

Ἐξ ἄλλου, ἡ 6ελγική κυβέρνηση ὑπογραμμίζει ὅτι οἱ ἐν λόγω διατάξεις δέν συνιστοῦν οὔτε μέσο αὐθαιρέτων διακρίσεων οὔτε συγκεκαλυμμένο περιορισμό στό ἐμπόριο μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν. Ἡ ἀπουσία αὐθαιρέτων διακρίσεων εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ γεγονότος ὅτι παρόμοιες

καταστάσεις δέν άντιμετωπίζονται διόλου κατά διάφορο τρόπο, έφ' όσον οί έπίμαχες διατάξεις άφοροῦν τήν κατανάλωση καθεαυτή στούς δημοσίους χώρους, χωρίς διάκριση μεταξύ τῆς φύσεως τῶν προϊόντων, τῶν παραγωγῶν, τῶν πωλητῶν καί τῶν εἰσαγωγέων.

Ὅσον ἀφορᾶ τόν ὑποτιθέμενο συγκεκαλυμμένο περιορισμό, ἡ βελγική κυβέρνηση ὑπογραμμίζει ὅτι δέν δύναται νά γίνει δεκτός παρά μόνον ἄν γίνει κακή ἐκτίμηση τῆς οἰκονομίας τοῦ ἐπίμαχου νόμου, τοῦ θεμελιώδους λόγου ὑπάρξεώς του, τῶν συνθηκῶν θεσπίσεώς του καί τῶν λόγων πού δικαιολογοῦν σήμερα τήν διατήρησή του. Ἡ κυβέρνηση παραθέτει σχετικά μία δήλωση τῆς Ἐπιτροπῆς, σέ ἀπάντηση ἐρωτήσεως, ἡ ὁποία τῆς ὑπεβλήθη στίς 27 Ἰανουαρίου 1978 ἀπό τόν Cousté, ὅπου ἀναγνωρίζονται ἡ νομιμότης, ἡ ἀναγκαιότης καί ἡ ἀναλογικότης τῶν ἐν λόγω διατάξεων ἐν ὄψει τῶν στόχων πού ἐπιδιώκει ἡ βελγική κυβέρνηση, καθώς καί ἡ ἔλλειψη διακρίσεων μεταξύ ἐγχωρίων προϊόντων καί προϊόντων, τά ὁποῖα εἰσάγονται ἀπό τά ἄλλα Κράτη μέλη. Τό αὐτό συμβαίνει μέ τήν εὐρωπαϊκή ἐπιτροπή ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πού ἀνεγνώρισε ὅτι τό ἄρθρο 2 τοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 δέν ἀντίκειται πρός τήν σύμβαση περί προστασίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἡ βελγική κυβέρνηση καταλήγει ἔτσι μέ τήν πρόταση νά δοθεῖ στό δεύτερο ἐρώτημα ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση:

«Οἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 καί 2 τοῦ βελγικοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 πρέπει νά θεωρηθοῦν δικαιολογημένες λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.»

4. Ἡ γαλλική κυβέρνηση παρατηρεῖ ὅτι τό ἀσυμβίβαστο τῶν ἀμφισβητουμένων διατάξεων πρός τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ θά ἦταν βέβαιο, ἄν οἱ ἀπαγορεύσεις τίς ὁποῖες ἐπιβάλλουν ἀποσκοποῦσαν στήν προστασία ὁρισμένων ἐγχωρίων προϊόντων.

Τό ἐπιβαλλόμενο συμπέρασμα θά ἦταν ἐν τούτοις διαφορετικό ἄν ἐκρίνετο ὅτι πρόκειται περί ἀπαγορεύσεων, ἐφαρμοζομένων τόσο ἐπί ἐγχωρίων ὅσο καί ἐπί ἀλλοδαπῶν προϊόντων, οἱ ὁποῖες δικαιολογοῦνται ἀπό τόν σκοπό τῆς διασφαλίσεως ἑνός ἀνωτέρου γενικοῦ συμφέροντος, ἱκανοῦ νά ὑπερισχύσει τῶν ἀναγκῶν δημιουργίας ἐνιαίας ἀγορᾶς, ἤ ἀπό λόγους πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 36, ἰδίως ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀφοροῦν τήν προστασία τῆς ὑγείας τῶν προσώπων.

Ἐπ' αὐτοῦ, ἡ γαλλική κυβέρνηση παραδέχεται ὅτι ἡ ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τῆς ἐκουσίας τοξινώσεως ἤ τῆς ἐξαρτήσεως ἀπό φάρμακα ἔγκειται στόν περιορισμό τῆς διαθέσεως ἑνός προϊόντος καί τήν ἀλλαγή συμπεριφορᾶς τοῦ κοινοῦ, ὥστε νά μειωθεῖ ἡ ζήτηση, συμφώνως πρός τά πορίσματα τῶν κοινοτικῶν ἐργασιῶν, οἱ ὁποῖες διεξάγονται ἀπό τόν Νοέμβριο 1977 σέ συνεργασία μέ τόν παγκόσμιο ὀργανισμό ὑγείας καί τό διεθνές συμβούλιο ἐπί τῶν προβλημάτων ἀλκοολισμοῦ καί τοξικομανίας.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση παρατηρεῖ ὅτι στίς ἐργασίες αὐτές ὑπεγραμμίσθη ὅτι, μεταξύ ἄλλων τρόπων δράσεως τῶν Κρατῶν μελῶν στόν τομέα προλήψεως τοῦ ἀλκοολισμοῦ, μνημονεύονται οἱ νομοθετικές διαδικασίες πρός λήψη μέτρων ποικίλου περιεχομένου, τό ὁποῖο ἐπαφίεται στήν διακριτική εὐχέρεια κάθε χώρας. Ἔτσι ἡ γαλλική κυβέρνηση ἐπέλεξε, μεταξύ ἄλλων μέτρων, τήν περιστολή τῆς διαθέσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν μέ τόν περιορισμό τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καταστημάτων πωλήσεως ποτῶν.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση θεωρεῖ κατά συνέπεια ὅτι τά μέτρα τῆς βελγικῆς νομοθεσίας δέν συνιστοῦν οὔτε μέσο αὐθαιρέτων διακρίσεων οὔτε συγκεκαλυμμένο περιορισμό στό ἐμπόριο μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν καί ὅτι, λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν, τά ὁποῖα ἀναφέρονται στήν διάταξη περί παραπομπῆς, πρόκειται περί μέτρων προοριζομένων νά ἱκανοποιήσουν ἐπιτακτικές ἀνάγκες καί τά ὁποῖα,

συνεπῶς, ἐπιτρέπεται νά παρεκκλίνουν ἀπό τίς ὑποχρεώσεις πού ἀπορρέουν ἀπό τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Πρός ἐπίρρωση τοῦ συμπεράσματος αὐτοῦ, ἡ γαλλική κυβέρνηση ἐπικαλεῖται τήν ὁδηγία 70/50/ΕΟΚ τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1969 καί τίς σκέψεις ὁρισμένων ἀποφάσεων τοῦ Δικαστηρίου, ἰδίως ἐκείνων, οἱ ὁποῖες ἐξεδόθησαν ἐπί τῶν ὑποθέσεων 120/78 («Cassis de Dijon») καί 788/79 («Ποινική διαδικασία κατά H. Gilli καί P. Andres»).

5. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ἀναφέρεται ἐπίσης στήν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου ἐπί τῆς ὑποθέσεως 120/78 («Cassis de Dijon») ὅπου ἐκρίθη ὅτι ὅσον ἀφορᾶ τήν παραγωγή καί τήν διάθεση στό ἐμπόριο ἀλκοόλης καί οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἀπόκειται στά Κράτη μέλη, ἐλλείψει κοινῆς κανονιστικῆς ρυθμίσεως, νά ρυθμίσουν τό θέμα ὑπό τήν ἐπιφύλαξη ὑπάρξεως λόγων κοινοῦ συμφέροντος, ὅπως ἡ προστασία τῆς δημοσίας ὑγείας, στήν περίπτωση κατά τήν ὁποία τά ἐθνικά μέτρα συνιστοῦν ἐμπόδιο στήν κυκλοφορία ἐντός τῆς Κοινότητος.

Κατά τήν γνώμη τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ὁ βελγικός νόμος τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 ἐμπίπτει στήν ἀπαγόρευση πού προβλέπεται στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Ἡ ἐν λόγω κυβέρνηση παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἐπίμαχη ἀπαγόρευση ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν μείωση τῆς δυνητικῆς πωλήσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς καί ὅτι, ἐξ ἄλλου, τό Βέλγιο εἶναι σημαντικός παραγωγός ζύθου χωρίς νά εἶναι παραγωγός ἀποσταγμάτων. Ἔτσι, ὁ βελγικός νόμος εὐνοεῖ τά προϊόντα, τά ὁποῖα παρασκευάζονται ἐπί τόπου σέ σημαντικές ποσότητες. Παρεμποδίζει τόν ἀνταγωνισμό τῶν εἰσαγομένων προϊόντων καί ἐπηρεάζει δυσμενῶς τίς ἐνδοκοινοτικές συναλλαγές.

Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου θεωρεῖ ὁμοίως ὅτι τά προβλεπόμενα ἀπό τήν βελγική νομοθεσία μέτρα εἰσάγουν διακρίσεις ἔναντι τῶν παραγωγῶν ἀποσταγμάτων τῶν λοιπῶν Κρατῶν μελῶν, τῶν ὁποίων τά προϊόντα, γνωστοῦ σήματος σέ διεθνές ἐπίπεδο, παρεμποδίζονται νά διεισδύσουν στήν βελγική ἐθνική ἀγορά ἐφ' ὅσον δέν ἔχουν τήν δυνατότητα προσαρμογῆς πρός τίς ἀπαιτήσεις τῆς βελγικῆς νομοθεσίας, ἐν ἀντιθέσει πρός τούς ἐντοπίους παραγωγούς, οἱ ὁποῖοι παράγουν στήν πραγματικότητα ἀποστάγματα μέ περιεκτικότητα σέ ἀλκοόλη μικρότερη τῶν 22 βαθμῶν γιά τήν ἐσωτερική ἀγορά.

Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ὑποστηρίζει ὅτι, λαμβανομένης ὑπ' ὄψη τῆς προηγουμένης νομολογίας τοῦ Δικαστηρίου, ἡ ὁποία ἐπεβεβαιώθη μέ τήν ἀπόφασή του ἐπί τῆς ὑποθέσεως 113/80 (Ἐπιτροπή κατά Ἰρλανδίας), ἡ διατήρηση τοῦ βελγικοῦ νόμου δέν δύναται νά δικαιολογηθεῖ παρά μόνον ἄν εἶναι ἀναγκαία πρός ἀντιμετώπιση τῶν ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν προστασίας τῆς δημοσίας ὑγείας.

Δέν θεωρεῖ λοιπόν ὅτι μία τέτοια δικαιολογία δύναται νά γίνει δεκτή ἐν προκειμένω, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι δέν ἔχει ἀποδειχθεῖ ἰατρικῶς ὅτι:

— ἡ κατανάλωση ὁρισμένης ποσότητος οἰνοπνεύματος ὑπό μορφή οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς συνεπάγεται γιά τήν ὑγεία μεγαλύτερους κινδύνους παρ' ὅ,τι ἡ κατανάλωση τῆς αὐτῆς ποσότητος οἰνοπνεύματος καταναλισκομένης ὑπό πλέον ἀραιωμένη μορφή, δηλαδή ὑπό μορφή προϊόντων, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη εἶναι μικρότερη ἀπό 22 βαθμούς κατ' ὄγκο·

— ἡ δυνατότης καταναλώσεως σέ δημοσίους χώρους οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς, θά διευκόλυνε ἤ θά ἐνεθάρρυνε τήν κατανάλωση μεγαλύτερης συνολικῆς ποσότητος ἀλκοόλης παρ' ὅ,τι ἡ κατανάλωση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν μικρότερης περιεκτικότητος σέ ἀλκοόλη·

— ἡ κατανάλωση, στούς δημοσίους χώρους, οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς, εἶναι πλέον βλαβερή γιά τήν δημοσία ὑγεία παρ' ὅ,τι ἡ κατανάλωσή τους στούς χώρους, στούς ὁποίους σήμερα ἐπιτρέπεται ἐκ τοῦ νόμου.

Τέλος, ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου διερωτᾶται μήπως ὁ ἐπίμαχος νόμος παρεξέκκλινε τοῦ σκοποῦ του καί χρησιμοποιεῖται κατά τρόπο πού δημιουργεῖ διακρίσεις ἔναντι τῶν προϊόντων καταγωγῆς ἄλλων Κρατῶν μελῶν ἤ πού προστατεύει ἐμμέσως ὁρισμένα ἐθνικά προϊόντα. Σχετικά, ἀναφέρεται στήν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου, ἡ ὁποία ἐξεδόθη ἐπί τῆς ὑποθέσεως).

III — Πληροφορίες τίς ὁποῖες παρέσχε ἡ Ἐπιτροπή

Κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Δικαστηρίου, ἡ Ἐπιτροπή παρέσχε ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας πληροφορίες ἐπί τῶν νομοθετικῶν ἤ διοικητικῶν διατάξεων, οἱ ὁποῖες ἰσχύουν στά λοιπά Κράτη μέλη καί ἀπαγορεύουν τήν πώληση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν στούς δημοσίους χώρους.

Συμφώνως πρός τίς πληροφορίες αὐτές, τό νομοθετικό καθεστώς Κράτους μέλους παρουσιάζεται σέ βασικές γραμμές ὡς ἀκολούθως:

Στήν Γερμανία, ἡ πώληση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν προϋποθέτει τήν ἀπόκτηση ἀδείας. Κατ' ἀρχήν ἀπαγορεύεται ἐκτός ἐστιατορίων ἤ ὁρισμένων καταστημάτων. Μία γενική ἐξαίρεση προβλέπεται γιά τήν πώληση ζύθου καί οἴνου ἐντός κλειστῆς συσκευασίας, ὅταν ἡ πώληση λαμβάνει χώρα ἐντός τοῦ δήμου τῆς κατοικίας τοῦ πωλητοῦ. Ἄλλες ἐξαιρέσεις εἶναι δυνατό νά ὑπάρξουν, ἰδίως γιά τίς περιπτώσεις ἀγορῶν καί ἑορτῶν.

Στήν Δανία, ἡ πώληση τῶν λεγομένων «ἰσχυρῶν ποτῶν» (οἴνου, οἴνου ἐξ ὀπωρῶν καί ἄλλων ποτῶν, τά ὁποῖα ἔχουν ὑποστεῖ ζύμωση δι' οἰνοπνεύματος, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 2,5 βαθμούς, ἀπεσταγμένων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν — περιεχόντων αἰθανόλη —, ζύθου μέ περιεκτικότητα σέ ἀλκοόλη — αἰθανόλη — 2,25 βαθμῶν καί ἄνω καί ποτῶν στά ὁποῖα προσετέθησαν ἀνωτέρω ἀναφερόμενα ποτά) διενεργεῖται μόνον ἀπό ἐπιχειρήσεις στίς ὁποῖες ἔχει χορηγηθεῖ ἀπό τίς δημοτικές ἀρχές ἄδεια διαρκείας 8 ἐτῶν. Παρέκκλιση προβλέπεται ὑπέρ τῶν κυλικείων, τά ὁποῖα κατόπιν ἀστυνομικῆς ἀδείας δύνανται νά προσφέρουν ζύθο καί οἶνο μόνον κατά τίς ὧρες τοῦ γεύματος.

Τά «ἰσχυρά ποτά» δέν δύνανται νά προσφέρονται ἐντός τῶν καταστημάτων, ἐκτός ἄν πρόκειται γιά εἰδικευμένα καταστήματα τά ὁποῖα, κατόπιν ἀστυνομικῆς ἀδείας, δύνανται νά προσφέρουν δωρεάν δείγματα ἐντός τοῦ καταστήματος, σέ πανηγύρεις ἤ ἐκθέσεις. Γενική παρέκκλιση γιά τήν δωρεάν ποσφορά ἰσχυρῶν ποτῶν, προβλέπεται γιά τίς μή ἀνοικτές στό κοινό ἐκθέσεις. Τέλος, ἀπαγορεύεται ἡ προσφορά «ἰσχυρῶν ποτῶν» σέ πρόσωπα κάτω τῶν 18 ἐτῶν ἤ τά ὁποῖα εὑρίσκονται ὑπό θεραπεία ἀποτοξινώσεως πού ἔχει ἀποφασισθεῖ ἀπό τήν δημοσία ἀρχή ἤ τά ὁποῖα εὑρίσκονται σέ κατάσταση μέθης.

Στήν Γαλλία, ὁ κώδικας περί ποτοπωλείων κατανέμει τά καταστήματα στά ὁποῖα διατίθενται ποτά πρός ἐπιτόπια κατανάλωση σέ τέσσερις κατηγορίες ἀναλόγως πρός τήν ἔκταση τῆς χορηγουμένης ἀδείας. Ἡ διάκριση αὐτή ἀνταποκρίνεται πρός ἐκείνη, ἡ ὁποία θεσπίζεται γιά τά ἴδια τά ποτά, τά ὁποῖα διαιροῦνται σέ πέντε ὁμάδες κατά τό ἄρθρο L 1 τοῦ κώδικα τό ὁποῖο ὁρίζει:

«Τά ποτά, ἐν ὄψει τῆς ρυθμίσεως τῆς παρασκευῆς, πωλήσεως καί καταναλώσεώς τους, κατανέμονται σέ πέντε ὁμάδες:

1. Μή οἰνοπνευματοῦχα ποτά· ...

Οἰνοπνευματοῦχα ποτά:

2. "Ποτά μή ἀπεσταγμένα προερχόμενα ἐκ ζυμώσεως, ἤτοι: οἶνος, ζῦθος, μηλίτης, ἀπίτης, ὑδρόμελι, στά ὁποῖα κατατάσσονται καί οἱ γλυκεῖς φυσικοί οἶνοι οἱ ὑπαγόμενοι στό φορολογικό καθεστώς τῶν οἴνων, καθώς καί οἱ κρέμες φραγκοσταφυλῆς καί οἱ προερχόμενοι ἐκ ζυμώσεως χυμοί ὀπωρῶν καί λαχανικῶν τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη εἶναι μεταξύ 1 καί 3 ἑκατοστῶν".

3. Γλυκεῖς φυσικοί οἶνοι ἐκτός ἐκείνων οἱ ὁποῖοι περιλαμβάνονται στήν ὁμάδα 2, οἶνοι τύπου ἡδυπότων, ἀπεριτίφ μέ βάση τόν οἶνο καί ἡδύποτα ἀπό φράουλα, σμέουρα, φραγκοσταφυλή ἤ κεράσια, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη δέν ὑπερβαίνει τούς 18 βαθμούς·

4. Ρούμιον, ταφία, ἀλκοόλες προερχόμενες ἐκ τῆς ἀποστάξεως οἴνου, μηλίτη, ἀπίτη ἤ ὀπωρῶν, ἄνευ οὐδεμιᾶς προσθήκης αἰθερίων ἐλαίων, καθώς καί τά ἡδύποτα στά ὁποῖα ἔχουν προστεθεῖ ὡς γλυκαντικά σάκχαρις, γλυκόζη ἤ μέλι σέ ἐλαχίστη ποσότητα 400 γραμμαρίων ἀνά λίτρο γιά τά ἡδύποτα ἐξ ἀνίσου καί 200 γραμμαρίων ἀνά λίτρο γιά τά λοιπά ἡδύποτα καί τά ὁποῖα δέν ἐμπεριέχουν πλέον τοῦ ἡμίσεος γραμμαρίου αἰθέρια ἔλαια ἀνά λίτρο·

5. Ὅλα τά λοιπά οἰνοπνευματοῦχα ποτά.»

Ἡ πώληση τῶν οἰνοπνευματούχων ποτῶν τῆς ὁμάδος 2 ἐπιτρέπεται στά καταστήματα τά ὁποῖα ἀνήκουν στήν 2α κατηγορία, ἡ πώληση ποτῶν τῆς 2ας καί τρίτης ὁμάδος ἐπιτρέπεται στά καταστήματα τῆς 3ης κατηγορίας (περιορισμένη ἄδεια) καί ἡ μεγάλη ἄδεια ἐπιτρέπει τήν πώληση ποτῶν τῆς 4ης καί 5ης ὁμάδος στά καταστήματα τῆς 4ης κατηγορίας.

Εἰδικά καθεστῶτα προβλέπονται γιά τά ἑστιατόρια, τά καταστήματα ποτῶν μή καταναλισκομένων ἐπί τόπου, τά προσωρινά καταστήματα, τά κυλικεῖα, τίς ἰδιωτικές λέσχες, τίς ἐκθέσεις.

Τό ἄνοιγμα καταστημάτων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ὑπόκειται σέ διαφόρους περιορισμούς σέ συνάρτηση, ἰδίως, μέ τόν πληθυσμό τοῦ δήμου. Κάθε πρόσωπο, τό ὁποῖο ἐπιθυμεῖ νά ἀνοίξει ποτοπωλεῖο ἔχει τήν νομική ὑποχρέωση νά προβεῖ σέ προηγουμένη δήλωση (ἔγγραφο διοικητικῆς φύσεως) καί νά εἶναι κάτοχος ἀδείας (ἔγγραφο φορολογικῆς φύσεως).

Οἱ νομάρχες δύνανται νά ἐκδώσουν ἀποφάσεις πρός καθορισμό τῶν ἀποστάσεων στίς ὁποῖες δέν εἶναι δυνατόν νά ἐγκατασταθοῦν ποτοπωλεῖα πέριξ ὁρισμένων ἱδρυμάτων (νοσοκομείων, σχολείων, στρατώνων, κτιρίων ἀφιερωμένων στήν θρησκεία, κλπ).

Ἰδιαίτερες διατάξεις ἀπαγορεύουν τήν πώληση ποτῶν τῆς 3ης, 4ης καί 5ης ὁμάδος στούς ἀνηλίκους.

Ἡ πώληση ὁρισμένων ποτῶν ἀπαγορεύεται. Πρόκειται:

1. γιά ἀπεριτίφ μέ βάση τόν οἶνο, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 18 βαθμούς·

2. γιά οἰνοπνευματώδη ἐξ ἀνίσου τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 45 βαθμούς, μέ τήν ἐπιφύλαξη τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 1, ἐδάφια 1 καί 2, τοῦ διατάγματος τῆς 24ης Ὀκτωβρίου 1922 ὅπως ἐτροποποιήθη·

3. γιά πικρίζοντα ἡδύποτα ἀπεριτίφ (bitters), «goudrons», γεντιανή καί κάθε παρόμοιο προϊόν περιεκτικότητος εἰς σάκχαριν κατωτέρας τῶν 200 γραμμαρίων ἀνά λίτρο καί περιεκτικότητος σέ ἀλκοόλη ἄνω τῶν 30 βαθμῶν.

Στόν ἀνωτέρω πίνακα πρέπει νά προστεθεῖ ἡ ἀπαγόρευση πωλήσεως ἀψίνθου καί παρομοίων ἡδυπότων.

Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ ὑποχρέωση, πού ἐπεβάλλετο στούς κατόχους καταστημάτων οἰνοπνευματωδῶν νά πωλοῦν ποτά τῆς 3ης, 4ης καί 5ης ὁμάδος σέ συσκευασία μικρότερη τοῦ ἡμίσεος λίτρου, κατηργήθη μέ διά-

ταγμα τῆς 29ης Σεπτεμβρίου 1964. Παραμένει μόνον ἡ ἀπαγόρευση λιανικῆς πωλήσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ἐπί πιστώσει.

Οἱ τοπικές ἀστυνομικές ἀρχές, ὁ δήμαρχος καί ὁ νομάρχης δύνανται νά λάβουν κάθε πρόσφορο μέτρο πρός διασφάλιση καί τήρηση τῆς δημοσίας τάξεως καί, κατά συνέπεια, νά ρυθμίζουν ἐντός τοῦ δήμου ἤ τοῦ νομοῦ τήν λειτουργία τῶν κέντρων διασκεδάσεως (cabarets), καφενείων καί ποτοπωλείων.

Ἔτσι, ἡ διοικητική νομολογία ἀναγνωρίζει στόν δήμαρχο τό δικαίωμα καθορισμοῦ τῶν ὡρῶν ἐνάρξεως καί λήξεως τῆς λειτουργίας τῶν ποτοπωλείων. Ὁ δήμαρχος δύναται νά ἀπαγορεύσει τήν πώληση οἰνοπνευματωδῶν πρό τῆς ἑνδεκάτης πρωϊνῆς ἐντός τῶν ποτοπωλείων καί τήν εἴσοδο στά ποτοπωλεῖα ἀνηλίκων ἡλικίας 16 ἤ ἀκόμη καί 18 ἐτῶν.

Στήν Ἑλλάδα, ἡ σχετική νομοθεσία εἶναι πολύ φιλελεύθερη.

Τό προεδρικό διάταγμα 180, τῆς 19. 2./10. 3. 1979 περί τῶν ὅρων λειτουργίας τῶν καταστημάτων πωλήσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν καί τῶν κέντρων διασκεδάσεως, προβλέπει ὅτι πρέπει νά πληροῦνται οἱ ἀκόλουθοι ὅροι γιά τήν χορήγηση ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως ἑνός τῶν ἀνωτέρω καταστημάτων:

— λευκό ποινικό μητρῶο·

— ἡλικία: ἄνω τῶν 21 ἐτῶν.

Ἡ πώληση ἐπί πλέον ἀπαγορεύεται ἐάν δύναται νά δημιουργήσει προβλήματα γιά τήν δημοσία ἀσφάλεια, τήν ὑγεία, ἤ ἐάν δύναται νά θιγεῖ ἡ αἰσθητική τοῦ περιβάλλοντος.

Τό βασιλικό διάταγμα 592/1963 προβλέπει ὅτι τά τῆς λειτουργίας τῶν δημοσίων χώρων κατά τήν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν (ἀπαγόρευση καταναλώσεως οἰνοπνεύματος ἀπό ἀνατολῆς μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου) ρυθμίζονται μέ ἀπόφαση τοῦ ὑπουργοῦ δημοσίας τάξεως.

Στήν Ἰρλανδία, ἡ πώληση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ρυθμίζεται μέ ἕνα σύστημα εἰδικῆς ἀδείας (intoxicating liquor acts).

Οἱ ἄδειες («licences») χορηγοῦνται κατ' ἀρχήν ἀπό τούς «magistrates».

Γίνεται διάκριση μεταξύ τῶν ἀδειῶν ἐπιτοπίας καταναλώσεως καί τῶν ἀδειῶν πωλήσεως ποτῶν μή καταναλισκομένων ἐπί τόπου («on-licences» καί «off-licences»).

Ἰδιαίτερο καθεστώς προβλέπεται γιά τήν πώληση οἴνου.

Εἰδική αἴτηση ἀδείας πρέπει νά ὑποβληθεῖ γιά τήν πώληση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν κατά τήν διάρκεια ὁρισμένων ἐκδηλώσεων (παραδείγματος χάριν φεστιβάλ, ἀθλητικῶν συναντήσεων).

Ἐπίσης ρυθμίζονται οἱ ὧρες λειτουργίας τῶν καταστημάτων οἰνοπνευματωδῶν. Ἔτσι, τά μπάρ πρέπει νά εἶναι κλειστά στό κοινό ὁρισμένες ὧρες. Παρεκκλίσεις δύνανται νά ὑπάρξουν ἰδιαιτέρως γιά τά ἑστιατόρια.

Στήν Ἰταλία, ἡ πώληση στό κοινό κάθε ποτοῦ, οἰνοπνευματώδους ἤ μή, προϋποθέτει τήν χορήγηση ἀδείας ἀπό τήν ἐπαρχιακή ἀρχή δημοσίας ἀσφαλείας.

Ἀπαγορεύεται ἡ πώληση ἀπό πλανοδίους οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν οἱουδήποτε βαθμοῦ.

Ἡ πώληση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 21 βαθμούς, ἐντός ποτοπωλείων, ἑστιατορίων, κλπ., προϋποθέτει τήν χορήγηση εἰδικῆς ἀδείας τοῦ νομάρχου.

Ἡ χορήγηση τῶν ἀδειῶν αὐτῶν προϋποθέτει τήν πλήρωση ὁρισμένων ὅρων ὑγιεινῆς καί ἠθικῆς.

Σέ κάθε δῆμο, ὁ ἀριθμός τῶν σημείων πωλήσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν οἱουδήποτε βαθμοῦ δέν δύναται νά ὑπερβαίνει τήν σχέση 1 πρός 400 κατοίκους. Γιά τά ποτά, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 4½ βαθμούς, ἡ σχέση αὐτή εἶναι 1/000. Πάντως, οἱ παραγωγοί οἴνου πού πωλοῦν τά προϊόντα τους δέν περιλαμβάνονται στόν ἀνωτέρω ὑπολογισμό.

Ἡ πώληση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 21 βαθμούς, ἀπαγορεύεται (θεωρητικά) κατά τίς ἑορταστικές ἐκδηλώσεις καί τίς ἡμέρες τῶν ἐκλογῶν.

Οἱ ἐπαρχιακές ἐπιτροπές καθορίζουν τίς ἐλάχιστες ἀποστάσεις μεταξύ τῶν καταστημάτων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν (οἱουδήποτε βαθμοῦ) καί τῶν νοσοκομείων, ἐργοταξίων, ἐργοστασίων, σχολείων, στρατώνων, ἐκκλησιῶν καί ἄλλων τόπων λατρείας.

Στό Λουξεμβοῦργο, ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία περιλαμβάνει ἕνα σύνολο διατάξεων φορολογικοῦ περιεχομένου καθώς καί διατάξεις πού προβλέπουν τούς ὅρους γιά τό ἄνοιγμα ποτοπωλείου τούς ἀναφερομένους στό πρόσωπο τοῦ κατόχου τῆς ἀδείας.

Στήν κανονιστική ρύθμιση ὑπόκεινται ἐπίσης τά ὑπαίθρια καταστήματα οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, σέ σκηνές ἤ παραπήγματα, πού συνιστῶνται εὐκαιριακῶς, περιοδικῶς ἤ σέ ἐξαιρετικές περιστάσεις.

Οἱ ὧρες ἀνοίγματος (ὄχι πρό τῆς 7ης πρωινῆς) καί κλεισίματος (κατ' ἀρχήν στίς 11) τῶν καταστημάτων αὐτῶν ὑπόκεινται σέ ρύθμιση.

Ἀπαγορεύεται ἡ πώληση ποτῶν σέ ὁρισμένες κατηγορίες προσώπων. Πρόκειται γιά τούς τελοῦντας ὑπό δικαστική ἀπαγόρευση ἤ ἀντίληψη, τούς νέους κάτω τῶν 18 ἐτῶν πού δέν συνοδεύονται ἀπό τά πρόσωπα ὑπό τήν ἐξουσία τῶν ὁποίων τελοῦν, πλήν τῆς περιπτώσεως ταξιδίου, καί γιά τούς διατελοῦντες σέ κατάσταση μέθης.

Ὅσον ἀφορᾶ τούς ἀνηλίκους κάτω τῶν 18 ἐτῶν, ἀπαγορεύεται νά τούς προσφέρονται ἤ νά τούς παρέχονται ἠδύποτα, ἀποστάγματα ἤ ἄλλα ποτά, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 18 βαθμούς, ἔστω καί ἄν ταξιδεύουν ἤ συνοδεύονται ἀπό τά πρόσωπα ὑπό τήν ἐξουσία τῶν ὁποίων τελοῦν.

Στίς Κάτω Χῶρες, ὅπως στό Βέλγιο, ἡ ἰσχύουσα ἀπό 1ης Νοεμβρίου 1967 νομοθεσία δέν ἀσχολεῖται μέ τήν ἐκ χαριστικῆς αἰτίας προσφορά στό κοινό οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.

Ἡ νομοθεσία ἀναφέρεται στήν ἐμπορική καί μή ἐμπορική ἐκμετάλλευση τῆς πωλήσεως στό κοινό οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν πρός ἐπιτόπια κατανάλωση καθώς καί στήν δραστηριότητα τῶν λιανοπωλητῶν ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 15 βαθμούς καί ἐνδεχομένως ἄλλων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.

Γιά μία τέτοια ἐμπορική ἤ μή ἐμπορική ἐκμετάλλευση, ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ δημάρχου καί τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Ἡ ἄδεια εἶναι ὑποχρεωτική γιά κάθε κατάστημα. Ἡ ἄδεια δέν χορηγεῖται γιά τούς ἀνωτέρω τύπους ἐκμεταλλεύσεως, παρά μόνο γιά τίς ἐκμεταλλεύσεις πού διενεργοῦνται ἐντός καταστήματος.

Πρός ἀπόκτηση ἀδείας, ἡ διεύθυνση καί ἡ διαχείριση ἑνός καταστήματος καθώς καί τό ἴδιο τό κατάστημα ὀφείλουν νά ἀνταποκρίνονται σέ ὁρισμένα κριτήρια.

Ἄν καί ὁ νόμος δέν διακρίνει μεταξύ τῶν δύο τύπων ἀδείας, ὑφίσταται ἡ διάκριση μεταξύ ποτῶν χαμηλῆς περιεκτικότητος σέ ἀλκοόλη (κάτω τοῦ 15 %) καί ποτῶν ὑψηλῆς περιεκτικότητος σέ ἀλκοόλη. Ἡ τελευταία αὐτή διάκριση παρουσιάζει μία ὁρισμένη σημασία στά πλαίσια τῆς ἀναθέσεως τῆς ἐντολῆς χορηγήσεως τῆς ἀδείας στούς δήμους. Ὁ νόμος προβλέπει ὅτι «μέ δημοτικό κανονισμό, δύναται νά ἀπαγορευθεῖ ἐντός καταστημάτων — ἤ καταστημάτων ὁρισμένης φύσεως πού καθορίζεται στόν κανονισμό — τοῦ δήμου ἤ συνοικιῶν καθοριζομένων στόν κανονισμό:

α) ἡ προσφορά οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν πρός ἐπιτόπια κατανάλωση, πλήν τῆς προσφορᾶς ἐκ χαριστικῆς αἰτίας,

6) ἡ προσφορά πρός ἐπιτόπια κατανάλωση ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 15 % βαθμούς, πλήν τῆς προσφορᾶς ἐκ χαριστικῆς αἰτίας.»

Ἡ κυβέρνηση στήν ἔκθεσή της ἐπί τοῦ σχεδίου τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων ἔκρινε ἐπιθυμητό νά δύνανται οἱ δῆμοι νά ἀπαγορεύουν τήν προσφορά ποτῶν ὑψηλῆς περιεκτικότητος σέ ἀλκοόλη ἐντός ὁρισμένων ἱδρυμάτων, ὅπως ἐπί παραδείγματι ἐντός οἴκων νεότητος ἤ ἐγκαταστάσεων ἀθλητικῶν ὁμίλων. Ὁμοίως, ἔκρινε χρήσιμο νά δύναται τό δημοτικό συμβούλιο νά ἀπαγορεύει τήν προσφορά τέτοιων ποτῶν γιά ὁρισμένη διάρκεια ἐντός μιᾶς συνοικίας σέ περίπτωση πανηγύρεως.

Μία κατά γράμμα ἑρμηνεία τῶν ἐν ἰσχύι κειμένων θά ἐπέτρεπε στό δημοτικό συμβούλιο νά ἀπαγορεύει τήν προσφορά κάθε οἰνοπνευματώδους ποτοῦ σέ ὅλα τά καταστήματα καί σέ ὅλο τόν δῆμο. Ἐν τούτοις, μία τέτοια ἀπαγόρευση δέν μνημονεύεται στά σχόλια τοῦ ἰσχύοντος νόμου ἤ στήν διοικητική πρακτική. Δέν φαίνεται πιθανό ὅτι ἕνα δημοτικό συμβούλιο θά ἀπεφάσιζε ποτέ μία τόσο καθολική ἀπαγόρευση. Πράγματι, πρίν ἀπό τήν θέσπιση ἑνός παρομοίου κανονισμοῦ, πρέπει νά ληφθεῖ ἡ γνώμη τοῦ ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου δημοσίας ὑγείας καί τοῦ τοπικοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου, καί ἐπί πλέον ὁ κανονισμός νά ἐγκριθεῖ ἀπό τό Συμβούλιο τῶν βουλευτῶν τῆς ἐν λόγω ἐπαρχίας.

Στό Ἡνωμένο Βασίλειο, ὅσον ἀφορᾶ τήν Ἀγγλία καί τήν Οὐαλία, ἡ πώληση οἰνοπνευματούχων ποτῶν ὑπόκειται στήν χορήγηση ἀδείας. Πρόκειται γιά τά οἰνοπνευματώδη ποτά, τόν οἶνο, τόν ζῦθο καί τόν μηλίτη. Ἀπό αὐτό ἔπεται ὅτι ἡ ρύθμιση αὐτή ἐφαρμόζεται σέ ὅλα τά οἰνοπνευματοῦχα ποτά, ἀνεξαρτήτως τῆς περιεκτικότητός τους σέ ἀλκοόλη.

Ἡ νομοθεσία διακρίνει μεταξύ χονδρικῆς καί λιανικῆς πωλήσεως. Θεωρεῖται ὡς λιανική πώληση κάθε ταυτόχρονη πώληση σέ ἕνα πρόσωπο 2 γαλλονίων ἤ ἑνός κιβωτίου οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ἤ οἴνου, ἤ 4½ γαλλονίων ἤ 2 κιβωτίων ζύθου ἤ μηλίτη. Θεωρεῖται ὡς χονδρική πώληση κάθε πώληση, ἡ ὁποία ὑπερβαίνει τά ὅρια αὐτά.

Γιά τήν χονδρική πώληση, πρόκειται περί φορολογικῆς ἀδείας. Κατά τό finances act 1981, αὐτό τό σύστημα χορηγήσεως ἀδείας πρόκειται νά καταργηθεῖ ἀπό 1ης Ἰουλίου 1982.

Οἱ ἀπαιτούμενες γιά τήν λιανική πώληση ἄδειες χορηγοῦνται ἀπό τά εἰρηνοδικεῖα. Εἶναι δύο εἰδῶν:

— οἱ «on-licences» πού ἐπιτρέπουν τήν πώληση οἰνοπνευματούχων ποτῶν πρός ἐπιτόπια ἤ μή κατανάλωση·

— Οἱ «off-licences» πού δέν ἐπιτρέπουν τήν πώληση οἰνοπνευματούχων ποτῶν παρά μόνον πρός μή ἐπιτόπια κατανάλωση·

Ἐπί πλέον, ὁ κάτοχος μιᾶς «on-licence» ἤ μιᾶς «off-licence» δέν δύναται νά πωλεῖ οἰνοπνευματοῦχα ποτά παρά μόνον κατά τίς προβλεπόμενες ἀπό τήν νομοθεσία ὥρες.

Ἐπί πλέον, ὑφίσταται μία πολλαπλότητα εἰδικῶν καθεστώτων, παραδείγματος χάριν γιά τά θέατρα, τά ἑστιατόρια, τούς σιδηροδρόμους, τά πλοῖα.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν Σκωτία καί τήν Βόρειο Ἰρλανδία, ἡ Ἐπιτροπή ἀναφέρει ὅτι ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία ἐμπνέεται ἀπό τίς ἴδιες ἀρχές ἀπό τίς ὁποῖες ἐμπνέεται καί ἡ ἀγγλική νομοθεσία.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν χονδρική πώληση, ἡ Σκωτία καί ἡ Βόρειος Ἰρλανδία ἔχουν τό ἴδιο καθεστώς μέ τήν Ἀγγλία, τό ὁποῖο περιγράφεται στήν ἀνακοίνωση τῆς 29ης Ὀκτωβρίου. Ὅσον ἀφορᾶ τήν λιανική πώληση, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη ἐνδεχομένων προσφάτων τροποποιήσεων, οἱ κύριες διαφορές ἐν σχέσει πρός τό ἀγγλικό καθεστώς εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

Στήν Σκωτία, ή λιανική πώληση οἰνοπνευματούχων ποτῶν («alcoolic liquor») διέπεται ἀπό τό licensing (Scotland) Act 1976, πού θέτει ὡς προϋπόθεση τῆς πωλήσεως αὐτῆς τήν χορήγηση ἀδείας. Ἐνῶ στήν Ἀγγλία οἱ ἄδειες αὐτές χορηγοῦνται ἀπό τά εἰρηνοδικεῖα, στήν Σκωτία ἡ ἁρμοδιότης αὐτή ἀνήκει στά «licensing boards» πού ἀπαρτίζονται ἀπό τοπικούς συμβούλους («district councillors»). Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 29, τό «licensing board» δύναται νά χορηγήσει ἄδεια πού δέν ἐπιτρέπει παρά μόνον τήν πώληση οἴνου, πορτό, ζύθου, μηλίτη καί ἀπίτη, ἀποκλειομένων τῶν ἄλλων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.

Στήν Βόρειο Ἰρλανδία, ἡ λιανική πώληση οἰνοπνευματούχων ποτῶν («intoxicating liquor») διέπεται ἀπό τό Licensing Act (Northern Ireland) 1971. Οἱ ἄδειες ἐκδίδονται ἀπό τά δικαστήρια («County Courts») .

IV — Προφορική διαδικασία

Στήν συνεδρίαση τῆς 8ης Δεκεμβρίου 1981, ὁ ἀναιρεσείων στήν κυρία δίκη, ἐκπροσωπούμενος ἀπό τόν Jean Materne, δικηγόρο Λιέγης, ἡ βελγική κυβέρνηση ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Van Rossem, δικηγόρο Βρυξελλῶν, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν Thierry Terwagne ὡς ἐμπειρογνώμονα, ἡ γαλλική κυβέρνηση, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Bernard Botte, ἀκόλουθο κεντρικῆς διοικήσεως στό ὑπουργεῖο ἐξωτερικῶν καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τούς Peter Oliver καί François Lamoureux, ἀνέπτυξαν προφορικῶς τίς παρατηρήσεις τους.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του στήν συνεδρίαση τῆς 9ης Φεβρουαρίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ ἀπόφαση τῆς 18ης Μαρτίου 1981, ἡ ὁποία περιῆλθε στό Δικαστήριο τήν 7η Ἀπριλίου 1981, τό Cour de cassation Βελγίου ὑπέβαλε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ἐρωτήματα ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τῶν ἄρθρων 30 καί 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ὥστε νά δυνηθεῖ νά ἐκτιμήσει ἄν συμβιβάζονται πρός τό κοινοτικό δίκαιο ὁρισμένες διατάξεις τοῦ βελγικοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 περί τοῦ καθεστῶτος τῶν ἀλκοολῶν.

2 Τά ἐρωτήματα αὐτά ἀνέκυψαν στό πλαίσιο ποινικῆς διώξεως ἀσκηθείσης ἀπό τίς βελγικές ἀρχές κατά ἐστιάτορα, ὁ ὁποῖος ἐδιώχθη διότι, κατά παράβαση τῶν ἄρθρων 1, 2 καί 14 τοῦ προαναφερθέντος νόμου, ὡς πωλητής ποτῶν πρός ἐπιτόπια κατανάλωση, κατεῖχε καί ἐπώλει στό κατάστημά του οἰνοπνευματώδη ποτά, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς σέ θερμοκρασία 15 βαθμῶν Κελσίου.

3 Τόσο ἐνώπιον τοῦ Cour de Cassation ὅσο καί στίς παρατηρήσεις πού κατέθεσε στό Δικαστήριο, ὁ κατηγορούμενος ὑπεστήριξε ὅτι, ἔστω καί ἄν ἐφαρμόζονται ἀδιακρίτως ἐπί ἐθνικῶν καί εἰσαγομένων προϊόντων οἱ κανόνες τῶν ἄρθρων 1 καί 2 τοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 συνιστοῦν μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἀντίθετα πρός τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Τά μέτρα αὐτά, ἐξ ἄλλου, δέν δύνανται νά δικαιολογηθοῦν μέ κανέναν ἀπό τούς λόγους πού ἀπαριθμοῦνται στό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης καί ἰδίως ἐκ λόγων προστασίας τῆς ὑγείας καί τῆς ζωῆς τῶν προσώπων, ἐφ' ὅσον δέν παρουσιάζουν, ἀπό τήν ἄποψη αὐτή, βέβαιο καί ἐνεστῶτα χαρακτήρα ἀναγκαιότητος, ὁ ὁποῖος θά ἠδύνατο νά γίνει δεκτός σέ ὅλη τήν ἔκταση τῆς Κοινότητος.

4 Ἐκτιμώντας ὅτι ἡ διαφορά ἐγείρει προβλήματα ἑρμηνείας τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, τό Cour de cassation τοῦ Βελγίου ὑπέβαλε στό Δικαστήριο τά ἀκόλουθα προδικαστικά ἐρωτήματα:

«1. Ὁ ὅρος μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἔχει μήπως τήν ἔννοια ὅτι περιλαμβάνονται στήν προβλεπομένη ἀπό τήν διάταξη αὐτή ἀπαγόρευση:

α) νομοθετικά μέτρα πού ἀπαγορεύουν τήν κατανάλωση, τήν πώληση ἤ τήν προσφορά, ἀκόμη καί ἐκ χαριστικῆς αἰτίας, οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν (δηλαδή ποτῶν τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς σέ θερμοκρασία 15 βαθμῶν Κελσίου) πρός ἐπιτόπια κατανάλωση σέ ὅλα τά μέρη πού εἶναι προσιτά στό κοινό, ἰδίως στά ποτοπωλεῖα, ξενοδοχεῖα, ἐστιατόρια, τόπους διασκεδάσεως, καταστήματα, παραπήγματα, πλοῖα, σιδηροδρόμους, τροχιοδρόμους, σταθμούς, ἐργαστήρια ἤ ἐργοτάξια, καθώς καί σέ δημόσιο δρόμο, ἀκόμα καί ἄν ἡ ἀπαγόρευση αὐτή ἐφαρμόζεται ἀδιακρίτως στά ἐθνικά καί στά εἰσαγόμενα προϊόντα καί δέν ἀποσκοπεῖ στήν προστασία τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς;

β) νομοθετικά μέτρα πού ἀπαγορεύουν στούς πωλητές ποτῶν πρός ἐπιτόπια κατανάλωση νά κατέχουν οἱαδήποτε ποσότητα οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν (κατά τήν ἔννοια πού διευκρινίζεται ἀνωτέρω) τόσο ἐντός τῶν οἰκημάτων ὅπου γίνονται δεκτοί οἱ καταναλωτές, καθώς καί στά ἄλλα μέρη τοῦ καταστήματος καί στήν συνεχόμενη κατοικία, ἀκόμη καί ἄν ἡ ἀπαγόρευση ἐφαρμόζεται ἀδιακρίτως καί στά ἐθνικά καί στά εἰσαγόμενα προϊόντα καί δέν ἀποσκοπεῖ στήν προστασία τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς;»

2. Σέ περίπτωση καταφατικῆς ἀπαντήσεως στό πρῶτο ἐρώτημα «πρέπει νά δοθεῖ στά μέτρα "πού δικαιολογοῦνται ἀπό λόγους προστασίας τῆς ὑγείας καί τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων", τά ὁποῖα ἀναφέρονται στό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἡ ἔννοια ὅτι μέτρα, ὅπως τά περιγραφόμενα ὑπό τά στοιχεῖα α) καί 6) τοῦ ἐρωτήματος I, δύνανται ἤ πρέπει νά θεωροῦνται ὡς δικαιολογούμενα ἀπό τούς λόγους πού ἀναφέρονται ἀνωτέρω στό παρόν διατακτικό;»

Ἐπί τοῦ πρώτου ἐρωτήματος

5 Μέ τό πρῶτο ἐρώτημα ζητεῖται νά διευκρινισθεῖ ἄν ἡ ἔννοια τῶν μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς, ὅπως ἀναφέρεται στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἀφορᾶ ἐπίσης τά μέτρα, τά ὁποῖα ἀπαγορεύουν τήν κατανάλωση ἐξ ἐπαχθοῦς ἤ χαριστικῆς αἰτίας (στοιχεῖο α) τοῦ 1ου ἐρωτήματος) καί τήν κατοχή (στοιχεῖο 6) σέ ὅλους τούς προσιτούς στό κοινό χώρους, στά ἄλλα μέρη τῆς ἐγκαταστάσεως καί στήν συνεχόμενη κατοικία, οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς, ἀκόμη καί ἄν ἡ ἀπαγόρευση αὐτή ἐφαρμόζεται ἀδιακρίτως στά ἐθνικά καί στά εἰσαγόμενα προϊόντα καί δέν ἀποσκοπεῖ στήν προστασία τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς.

6 Κατά τήν βελγική κυβέρνηση, ὁ ἐν λόγω νόμος δέν ἐμπίπτει στήν ἀπαγόρευση τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ διότι δέν ἔχει περιοριστικό ἀποτέλεσμα ἐπί τοῦ ἐνδοκοινοτικοῦ ἐμπορίου, ἐλλείψει κάθε διακρίσεως μεταξύ εἰσαγομένων καί ἐθνικῶν προϊόντων. Ὁ στόχος τοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 εἶναι γενικός καί ἐντάσσεται στό πλαίσιο τῆς πάλης κατά τοῦ ἀλκοολισμοῦ. Ἡ βελγική κυβέρνηση διατείνεται ὅτι ἡ ἀπαγόρευση κατοχῆς καί ἐπιτοπίου καταναλώσεως ὁρισμένων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν στούς προσιτούς στό κοινό χώρους ἀποσκοπεῖ στήν καταπολέμηση τοῦ ἀλκοολισμοῦ καί τῆς ἐξαπλώσεώς του καί, εἰδικῶς, στήν προστασία τῆς νεότητος ἀπό τά νοσηρά του ἀποτελέσματα, τόσο ἀπό ἀτομικῆς ὅσο καί ἀπό κοινωνικῆς ἀπόψεως. Ἀποτελεῖ, ἑπομένως, θεμιτή ἐπιλογή κοινωνικῆς πολιτικῆς, σύμφωνη πρός τούς στόχους γενικοῦ συμφέροντος πού ἐπιδιώκονται ἀπό τήν συνθήκη. Ἡ ἔλλειψη κοινοτικῆς ρυθμίσεως ἐπί τοῦ θέματος δικαιολογεῖ τίς ἐθνικές ἐνέργειες κατά τό μέτρο πού θεωροῦνται ἀναγκαῖες γιά τήν ἱκανοποίηση ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν, οἱ ὁποῖες, ἐν πάση περιπτώσει, ὑπερισχύουν τῶν ἐπιταγῶν τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων.

7 Κατά τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἀπαγορεύονται οἱ ποσοτικοί περιορισμοί ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, καθώς καί ὅλα τά μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος στό ἐμπόριο μεταξύ Κρατῶν μελῶν. Ἀπό αὐτό ἕπεται ὅτι κάθε ἐθνικό μέτρο ἱκανό νά ἐμποδίσει ἀμέσως ἤ ἐμμέσως, πραγματικῶς ἤ δυνητικῶς, τό ἐνδοκοινοτικό

έμπόριο πρέπει νά θεωρεῖται ὡς μέτρο ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς. Ὅπως ἐδέχθη τό Δικαστήριο μέ τήν ἀπόφαση του τῆς 10ης Ἰουλίου 1980 (152/78, Ἐπιτροπή κατά Γαλλικῆς Δημοκρατίας, Rec. σ. 2299), μία νομοθεσία περί τῆς διαθέσεως τῶν προϊόντων στό ἐμπόριο, ἀκόμα καί ἄν δέν ἀφορᾶ ἀμέσως τό καθεστώς τῶν εἰσαγωγῶν, δύναται, κατά τίς περιστάσεις, νά ἐπηρεάζει τίς δυνατότητες εἰσαγωγῆς προϊόντων ἄλλων Κρατῶν μελῶν καί νά ἐμπίπτει ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου στήν ἀπαγόρευση τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης.

8 Ἐξ ἄλλου, κατά τό ἄρθρο 3 τῆς ὁδηγίας 70/50 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1969 (JO L 13, 19. 1. 1970, σ. 29), περί καταργήσεως τῶν μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, τά ὁποῖα δέν ἀντιμετωπίζονται ἀπό ἄλλες διατάξεις, ληφθεῖσες δυνάμει τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἐμπίπτουν ἐπίσης στήν ἀπαγόρευση τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης τά ἐθνικά μέτρα, πού διέπουν τήν διάθεση τῶν προϊόντων στό ἐμπόριο ἀκόμα καί ἄν ἐφαρμόζονται ἀδιακρίτως στά ἐθνικά καί τά εἰσαγόμενα προϊόντα, ὅταν τά περιοριστικά τους ἀποτελέσματα ἐπί τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων ὑπερβαίνουν πέραν τοῦ πλαισίου τῶν ἀποτελεσμάτων πού εἶναι κατάλληλα γιά μιά κανονιστική ρύθμιση τοῦ ἐμπορίου.

9 Αὐτό ἐν τούτοις δέν συμβαίνει μέ μία νομοθετική διάταξη, ἡ ὁποία δέν ἀφορᾶ παρά μόνον τήν πώληση πρός ἐπιτόπια κατανάλωση οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ὑψηλῆς περιεκτικότητος σέ ἀλκοόλη σέ ὅλους τούς προσιτούς στό κοινό χώρους καί ἡ ὁποία δέν ἀφορᾶ τίς ἄλλες μορφές διαθέσεως στό ἐμπόριο τῶν ποτῶν αὐτῶν. Πρέπει νά σημειωθεῖ, ἐπί πλέον, ὅτι οἱ περιορισμοί πού ἐπιβάλλονται στήν πώληση τῶν ἐν λόγω οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν δέν ἔχουν ἀποτέλεσμα τήν δημιουργία οἱασδήποτε διακρίσεως ἀναλόγως πρός τήν φύση ἤ τήν προέλευση τῶν ποτῶν. Ἑπομένως, ἕνα τέτοιο νομοθετικό μέτρο δέν συνδέεται στήν πραγματικότητα μέ τίς εἰσαγωγές προϊόντων καί, γιά τόν λόγο αὐτό, δέν εἶναι ἱκανό νά παρεμβάλει ἐμπόδια στό ἐμπόριο μεταξύ Κρατῶν μελῶν.

10 Οἱ ἴδιες σκέψεις ἰσχύουν ἐπίσης ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀπαγόρευση κατοχῆς τῶν ἐπιδίκων ποτῶν ἐντός τῶν χώρων, οἱ ὁποῖοι γειτνιάζουν μέ τήν προσιτή στό κοινό ἐγκατάσταση. Κατά τό μέτρο πού ἡ διάταξη αὐτή ἐμφανίζεται ὡς παρεπομένη τῆς διατάξεως περί ἀπαγορεύσεως τῆς καταναλώσεως ἐπί τόπου δέν δύναται νά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τόν περιορισμό τῶν εἰσαγωγῶν τῶν προϊόντων καταγωγῆς τῶν ἄλλων Κρατῶν μελῶν.

11 Στό πρῶτο ἐρώτημα προσήκει, ἑπομένως, ἡ ἀπάντηση ὅτι ὁ ὅρος μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, πού

ἀναφέρεται στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἔχει τήν ἔννοια ὅτι δέν ἐμπίπτει στήν προβλεπομένη ἀπό τήν ἐν λόγω διάταξη ἀπαγόρευση ἕνα ἐθνικό μέτρο, τό ὁποῖο ἐφαρμόζεται ἀδιακρίτως ἐπί ἐθνικῶν καί εἰσαγομένων προϊόντων καί ἀπαγορεύει τήν κατανάλωση, τήν πώληση ἤ τήν προσφορά, ἔστω καί ἐκ χαριστικῆς αἰτίας, οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ὁρισμένης περιεκτικότητος σέ ἀλκοόλη πρός ἐπιτόπια κατανάλωση, σέ ὅλα τά προσιτά στό κοινό μέρη, καθώς καί τήν κατοχή τέτοιων ποτῶν τόσο στούς χώρους ὅπου γίνονται δεκτοί οἱ καταναλωτές, ὅσο καί στά ἄλλα μέρη τῆς ἐγκαταστάσεως καί στήν συνεχόμενη κατοικία, καί κατά τό μέτρο πού ἡ ἐν λόγω ἀπαγόρευση ἐμφανίζεται ὡς παρεπομένη τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς καταναλώσεως ἐπί τόπου.

Ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος

12 Ἐφ' ὅσον τό δεύτερο ἐρώτημα ὑπεβλήθη μόνον γιά τήν περίπτωση καταφατικῆς ἀπαντήσεως στό πρῶτο ἐρώτημα, δέν χρειάζεται νά ἐξετασθεῖ.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

13 Τά ἔξοδα, στά ὁποῖα ὑπεβλήθησαν οἱ κυβερνήσεις τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου, τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας καί τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, καθώς καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, πού κατέθεσαν παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται. Δεδομένου ὅτι ἡ παρούσα διαδικασία ἔχει ὡς πρός τούς διαδίκους τῆς κυρίας δίκης τόν χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνει καί ἀποφασίζει:

Ὁ ὅρος μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἔχει τήν ἔννοια ὅτι δέν ἐμπίπτει στήν προβλεπομένη ἀπό τήν ἐν λόγω διάταξη ἀπαγόρευση ἕνα ἐθνικό μέτρο, τό ὁποῖο ἐφαρμόζεται ἀδιακρίτως ἐπί ἐθνικῶν καί εἰσαγομένων προϊόντων καί ἀπαγορεύει τήν κατανάλωση, τήν πώληση ἤ τήν

προσφορά, ἔστω καί ἐκ χαριστικῆς αἰτίας, οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ὁρισμένης περιεκτικότητος σέ ἀλκοόλη πρός ἐπιτόπια κατανάλωση, σέ ὅλα τά προσιτά στό κοινό μέρη, καθώς καί τήν κατοχή τέτοιων ποτῶν τόσο στούς χώρους ὅπου γίνονται δεκτοί οἱ καταναλωτές, ὅσο καί στά ἄλλα μέρη τῆς ἐγκαταστάσεως καί στήν συνεχόμενη κατοικία, καί κατά τό μέτρο πού ἡ ἐν λόγω ἀπαγόρευση ἐμφανίζεται ὡς παρεπομένη τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς καταναλώσεως ἐπί τόπου.

	Mertens de Wilmars	Bosco	Touffait
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe
Koopmans	Everling	Χλωρός	Grévisse

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 31 Μαρτίου 1982.

Ὁ γραμματεύς
κ. ἀ. α.

J. A. Pompe

Βοηθός γραμματεύς

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Πηγή τῆς παρούσης ὑποθέσεως, στήν ὁποία πρόκειται ἐκ νέου περί τῆς ἑρμηνείας τῶν ἄρθρων 30 καί 36 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, εἶναι ποινική διαδικασία, ἡ ὁποία ἐκινήθη ἀπό τίς βελγικές ἀρχές κατά τοῦ βέλγου ξενοδόχου καί ἐστιάτορα Joseph Blesgen. Ὁ τελευταῖος εἶχε καταδικασθεῖ μέ ἀπόφαση τοῦ πλημμελειοδικείου τοῦ Verviers τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1977 ἐπί παραβάσει τῶν ἄρθρων 1, 2 καί 14 τοῦ βελγικοῦ νόμου τῆς 29ης Αὐγούστου 1919 περί τοῦ καθεστῶτος τῆς ἀλκοόλης — τοῦ λεγομένου νόμου Vandervelde —, διότι κατά ὑποτροπή, ὡς ἰδιοκτήτης καταστήματος οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν πρός ἐπιτόπια κατανάλωση, κατεῖχε καί διέθετε στό κατάστημά του οἰνοπνευματώδη ποτά, τῶν ὁποίων ἡ περιεκτικότης σέ ἀλκοόλη ὑπερβαίνει τούς 22 βαθμούς σέ θερμοκρασία 15 βαθμῶν Κελσίου.

1 — Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά.